

HÁROM FOLYÓ*

APRÓ ISTVÁN

Enyhe, tavaszi éjszaka volt, egy csöppet sem fázott az ujjatlan bekecsben, pedig nemrég, mondjuk, egy jó héttel ezelőtt még le kellett akasztani a nagybundát a szegről, különösen így, hajnaltájban. A ház minden zugából horkolás vagy legalábbis némi fújtatás, hangos szuszogás hallatszott, de ez már rég nem zavarta, hozzátartozott éber éjszakai hangulatához, csakúgy, mint a gyéren megvilágított reves asztallap, az elzsírosodott fedelű és mégis becses titokmondó könyvek, a szálkás betűkkel telerótt füzetek. Virrasztásai izgató-termékeny magányát nem cserélte volna el senki emberfiával, s a mindenkor csábító, bárminemű földi javakra is csak ezen keresztül áhítozott, ha gazdag szeretett volna lenni, hát a nyomor koloncától megszabadult, gondtalan elmélkedésekről álmódott. Persze, már csak ilyenkor, reggel felé, amikor elveszett tekintettel bámulhatta a semmit, a lámpa halvány fénykörét, azaz a nagy, titokzatos világot, s közben olyan messzeségben járt, ahonnan nem is látszott a rogyant kis parasztház, a benne alvókról, a petróleumfüstös szobáról nem is beszélve. Az aszszony ugyan néha zsörtölődött az örökös petróleumszag miatt, de inkább csak a szó kedvéért, mert megszokta már maga is, talán felriadna álmából, ha nem csiklandná folyton az orrát ez a szag, azt hinné hirtelen, hogy álmában elrabolták, idegen helyre került, s nem a saját ágyában pihen. A zsidó a sarki boltban meg szép nagyokat köszön, mert nincs még egy ilyen család a környéken, senki, aki annyi petróleumot elhordana tőle, mint éppen ők.

Pusztai Péter bosszúra ráncolta a homlokát, mert odakinn a kassok rázendítettek a kukorékolásra, s azt nagyon nem szerette. Nem volt még kedve abbahagyni az olvasást, különösen most nem, amikor éppen bele is gabalyodott egy hosszú passzusba, amely feltétlenül

* Részlet a Forum Könyvkiadó 1987. évi regény pályázatának második díjas pályaművéből

valami nagy bölcsességet akart jelenteni, mert akárhogy forgatta, mukkot sem értett belőle. Különösen egy szó akasztotta meg minden nekifutásnál, mint valami bütyök, az, hogy p a p a l o g i k u s .

„... a mi ideológiánk legtisztább kategóriái szerint a papalogikus eszme burjánzása jelenti a legveszélyesebb visiót...” — állt többek között a szövegben, s sehogyan sem tudott rájönni, micsoda sátáncsinálta eszme lehet az a papalogikus. Igaz, azzal sem volt egészen tisztában, hogy minémű ideológia az a „mi ideológiánk”, és pláne fogalma sem volt, hogy melyek azok a „legtisztább kategóriák”, de valahogy úgy érezte, ha a papalogikust sikerül megfejtienie, akkor egyszerre kiderül, hogy kinek van igaza, és kire kell haragudni.

Nincs más hátra, meg kell nézni az IDEGEN SZÓTÁRBAN (ahogyan ő nevezte), mégpedig gyorsan, mert a nagy kukorékolásra bármely percben felébredhet az asszony, és akkor vége a tudománynak, mehet a tehenet etetni.

A szótár a nagyszekrény tetején szokott lenni, távol a gyermekkezekről, meg is találta szerencsésen.

— Lássuk csak... itt van. Aszongya: „pandúrok”. No, azt tudom könyv nélkül is, hancm: „pánik”. A pánik, az „félelmes örület”. No jó, megyünk tovább. „Pápuák”. Azok meg mifélék? „Embrevő vadak”!

Ezen még elborzongott egy kicsit, próbálta maga elé képzelni az ebadta pápuák lakmározását. Különben mindig így járt, ha a szótárt elővette, nemegyszer egészen megfélekedezett róla, hogy mit is szándékozott megkeresni, elveszett az izgalmas szórengetegben. De a kakasok egyre hangosabban kukorékolnak, és gyorsan visszahajolt a könyv fölé.

— Pa-pa-ló-gia! Az nem más, mint „ész ellenség”. No, az csakugyan rusnya dolog!

Akkor hát nem fér hozzá kétség, hogy a „mi ideológiánk legtisztább kategóriáinak” van igazuk, akármik legyenek is azok, és ilyenformán a „papalogikus eszme burjánzása” egészen biztosan „veszélyes visiót” jelent.

Kicsit fáradtan tolta félre a könyvet, elég volt ennyi egyszerre belőle. Inkább beírta a saját kis füzetébe a „papalógiát”, sőt utána még a parókát is, amihez a „hajból készült fejboríték” magyarázat tartozott, s a pesszáríumot, azaz „gumi női óvszert”. Szorgalmasan töltögette ezt a kis füzetet, mert a könyvet nem tarthatta már sokáig magánál, valamelyik nap is érdeklődött utána a tűzoltóparancsnok, akitől kölcsönkérte. Persze tudta, hogy a tűzoltóparancsnokot valójában egyáltalán nem érdekli a szótár, sohasem olvas, de egy országgyűlési

képviselőtől kapta, amikor egyszer ellátogatott az egyletbe, s az öreg nagyon büszke rá, alig akarta kölcsönadni. Akart is annak idején szólni valamit, mindegy, hogy mit, csak valami feltűnően okosat, bölcslet közbevetni, hogy a képviselő úr fölfigyeljen rá, hadd lássa, nemcsak olyan peckes, otromba emberek laknak errefelé, mint a parancsnok, s talán akkor a szótárt is inkább neki adta volna, esetleg neki is — mert ki tudja, meglehet, hogy kettő is volt az úrnál. Persze, nem hagyták beszélni, amint kinyitotta a száját, elébe furakodtak, lepisszegték. El is határozta, hogy megsértődik, és nem megy többet az egyesület tájára sem, de ahogy elmúlt egy vasárnap, el kettő, s nem keresték, nem is kérdezősködtek utána, mégiscsak besomfordált, nehogy mással töltsék be a helyét.

Az asszony csodák csodájára még mindig nem kelt fel, pedig odakinn már derengett, úgy látszik, komolyan veszi a vasárnapot, és ráhúz még egy órát a szundira. Kedve támadt kinyitni az ablakot, de az nem ment olyan könnyen, ahogy elgondolta. Előbb szépen le kellett pakolni a párkányról a tejesköcsögöt, egy régi lámpát, két üres flakót, s valami szakajtót, tele mindenféle limlommal. Végre azért betódulhatott az áhított tavaszi levegő. Az alvók mélyet sóhajtottak, és összéb húzták magukon a takarót, de neki magának már nem volt elég egyetlen szippantás ebből a mámborból, elfújta a lámpát, s amilyen halkán csak tudott, kibotorkált a szobából. Az udvar végébe ment a dolgát végezni, aztán a kerítésre könyökölt, s arra gondolt, hogy sehol sem olvasta eddig, de egyszer még leírja ezt az érzést, ezt a feledhetetlen, de minden bizonnyal elmúló pillanatot. Mert percekből, másodpercekből áll össze az ember élete, és valamennyi perc elmúlik, megismételhetetlen.

Kimosakodva, legjobb ruhájában ballagott befelé a hosszú főutcán. Nem csatlakozott senkihez, de szertartásos kalapemeléssel üdvözölte az ismerősöket, akikből elég sok volt, már csak azért is, mert egy ilyen községben, mint Tiszabácskunszentjásrév, mindenki ismer mindenkit. Ezenfelül pedig Pusztai Péter különben is olyan személynek érezte magát, akinek végeredményben közismertnek kell lennie, hiszen mégiscsak tűzoltóegyesületi tag volt, a község egyik legtekintélyesebb egyesületének tagja. Általában igyekezett nem észrevenni, ha valaki mégis elengedte a füle mellett a köszönését.

Már jól benn járhatott az utca felénél, amikor olyan érzése támadt, mintha ezen a reggelen valahogy többen lennének ilyenek. Pedig nagyon szép reggel volt. Az átvirrasztott éjszaka után elégedetten simított végig frissen borotvált állán, megigazította fején a hetyke ka-

lapot, s lépett néhány parádésat a fényezett csizmában. Az ilyen reggeleken egyfajta felsőbbrendű elnézéssel szemlélte a templomba siető „egyszerű embereket”, akik nyilván jóízűen átaludták az éjszakát, s az alvástól még mindig gyűrött arccal mesélték egymásnak fantáziátlan álmaikat. Bezzeg ő tudja, amit tud, mögötte a szorgos-izgalmas éjszaka, ő nem az álmok vértelen ködéből, hanem egyenesen a tudományok tágas panteonjából jön, és nem is sejtik, mi mindent tudna ő mesélni!

Egyedül Batai doktor úrral szokott cinkosan — s a maga részéről persze kellő alázattal — összevenetni, ha nagy ritkán találkoztak.

— Jó reggelt, Péter, maga már megint egész éjjel a könyvet bújta?

— Hát persze, doktor úr! Akit egyszer megfertőz a tudomány, az többé nem élhet nélküle!

A doktor ilyenkor jóindulatúan mosolygott, mondott még valami tréfásat, és elsietett, Pusztai Péter pedig lopva körülpillantott, hogy elegen látták-e a megtisztelő jelenetet. Mert a doktor úr is sokat olvasott, ami nem csoda, hiszen neki rengeteg könyve volt, csak az a kár, hogy a legtöbbje németül. A magyar nyelvűekből azért adott már Pusztainak is kölcsön, s erre meg az időnkénti utcai találkozásokra talán még a tűzoltóságánál is büszkébb volt. Egy ilyen alkalommal bátorkodott megjegyezni, hogy a doktor úron ugyancsak meglátszik a kialvatlanság, míg ő, amint látja, csak frissebb lesz az áldott szellemi tápláléktól. Meg is szeppent egy kicsit, hogy túlzásba vitte a bizalmaskodást, s már azt kezdte nézni, hányan lesznek tanúi, ha most Batai doktor alaposan leteremti, de szerencsére az úr vette a lapot.

— Hja, kérem! — nevetett. — Engem már nem fűt annyira a lelkesedés. Én is a tudomány fertőzőttje vagyok, de néha már jobban szeretném, ha másokat egzecérozna, s engem hagyna aludni!

Jólesett erre a végül kedélyesre sikerült szaváltásra visszagondolni, de azon a reggelen hiába leste a doktor urat, sőt csakugyan az az érzése támadt, mintha csupa nevetlen, fennhéjázó emberrel hozná össze az ördög, akik még a köszönését sem akarják viszonzni.

Próbát tett. Régi gyerekkori ismerőse ballagott előtte a feleségével. Megnyújtotta lépteit, s amikor elkerülte őket, hangos aggyonistent köszönt, s mellé a kalapját is szélesen megemelte. Azok ketten elhallgattak, s bár ő már továbbhaladt, egyre fülelt hátra. Hiába, nem köszöntek utána. Megizzadt rajta az ing. A templom már nem volt messze, mindenfelől oda tartott a nép, s most már lépésről lépésre meg kellett emelnie a kalapját, s oda se mert nézni, fogadják-e, de

így is érezte, látta a szeme sarkából, hogy a legtöbben elfordítják a fejüket. Megpróbált egy-egy csoporthoz csatlakozni, de valahogyan mindig lesodródott, s megzavarodva kullogott tovább.

Mire a templom elé ért, a későn érkezők is sorra mind elkerülték, és sietve eltűntek a nagy, barna ajtó mögött. Ő pedig levett kalappal szerencsétlenkedett a bejáratnál, és egyszerre nem tudta rászánni magát, hogy belépjen.

— Bocsáss meg, Uram! — rebegte, s keresztet vetett, majd a templomkertet megkerülve elindult a Tisza felé.

Rég járt már itt. Szemével a túlsó partot kutatva közeledett a víz felé. Mielőtt észbe kapott volna, fényes csizmája csaknem a pereméig merült a friss iszapba. A nagy tavaszi ár elvonultával a folyó rohamosan apadt, s a langyos szél még éppen csak a felszínét szárította csalókásra a fövénynek. Bosszúsán topogott a becses lábbeliben, s fűcsomók után nézelődött, hogy legalább a nagyját letörölje. Végül megadóan legyintett a csizmák szomorú sorsára, és leült egy vízhozta fatörzsre. Az asszonynak majd lesz egy-két szava, de hát ez nem újság. Ha nem ezért, hát másért . . .

Azelőtt sűrűbben lejött, de egy ideje valahogy elhanyagolta a folyót. Éppen gondolt már rá, hogy leballag, csak hát mise utánra gondolta, nem pedig így: helyette. Jó lett volna valahogy nem gondolni az egésze.

Mély lélegzeteket vett, attól várt enyhülést a torkát markoló szorongásra. A tiszai ember számára nincs bódítóbb érzet, mint a pezsdülő víz, a friss hajtásokat bontogató fűzfák édes illata. Elég, ha lehunyja szemét, és egyetlen szippantás nyomán vérében lüktet a legigazabb és legtündéribb mese: a gyerekkor.

Habár Pusztai Péter nem szerette túlságosan a gyerekkorát. Emlékezett ugyan néhány önfeledt viháncolásra, kivételes jókat évekre, s nagyon távolról talán anyai simogatásra is. Annál több és élénkebb emléke volt viszont sűrű és alapos verésekről, elkeseredett, hosszú bőgésről, fázásról, gennyes kelésekről, elkapart ótvarokról.

— Koszos kis lurkók voltunk — dűnnyögte. — Koszosak és álnokok.

Általában nem bánták, hogy merre tekergünk, csak ne legyünk útban. Persze, erre mi is ügyeltünk, mert az „útban levésnek” előbb vagy utóbb mindig verés lett a vége. Mégis volt, amikor megszállt bennünket az ördög, s nem lehetett tőlünk szabadulni, ott lábatlanokdunk anyánk körül, bárhogy perelt s csatarászott. Nem mondom, hogy ok nélkül valók voltak ezek a verések, de tény, hogy megkaptuk őket rendszeren.

Ezért aztán legtöbbször csapatostul elvonultunk valamerre. Le a barára, libalegelőre, ki az ugarba, vagy — ami már veszélyesebb volt: a rétbe, a szőlők és gyümölcsösök közé. Itt azután könnyűszerrel dupla verésre is szert tehetett az ember gyereke, mert ha elkapta a csósz, az rögtön leszámolta a magát, de az még csak afféle szerény előleg volt ahhoz képest, ami otthon következett.

Mindannyiunk számára emlékezetes maradt, amikor egyszer meggyet loptunk a szomszéd gyerekekkel. Óvatosak akartunk lenni, s legkisebb hűgomat, Terit kinn hagytuk őrködni a gyalogút végén. Percek alatt letrimboltuk a fát, barbár módon téptük a meggyet és a fiatal ágakat egyaránt, s két kézzel tömtük magunkba, amit lehetett. Már a vége felé jártunk a féktelen tobzódásnak, amikor Teri sírását hallottuk. Meggyel teli ággal indultam feléje, gondoltam, megsokallta már a kicsi, hogy őt éhen hagyjuk, azért bóg. Hanem kiejtettem kezemből az ágat, amikor megláttam, hogy Teri a zöld ruhás ember kezében kapalózik, s úgy szétugrottunk valamennyien, hogy nem egy, de tiz csósz se kapott volna el bennünket. Csakhogy annak az egynek sem volt eszében, hogy utánunk rohangáljon, hanem megindult szép lassan a bömbölő Terivel a város felé.

Órákon át reszkettünk a kert végében, lestük a házat, hogy most mi lesz, meg felváltva jártunk a szomszéd kukoricájába. Aztán megjött a csósz a Terivel, meg egy csendőrrel. Apám kijött elébük az udvarra, és láttuk, hogy valamit beszélnek, aztán meg, hogy a csendőr nagy hirtelen lekever két irtózatos pofont apámnak. Még a kukoricásról is megfeledeztem, de nem is lett volna értelme ilyesmivel törődni. Nyakig olyan lettem, amikor apám a vizes kötéllel a teli gatyát szétverte rajtam.

Mindannyiunkat helybenhagyott, még a szomszéd kölyköket is, csak Terit nem bántotta, és ez olyan fájó igazságtalanságnak tűnt akkor a szemünkben, hogy a szaros kötél csípését már régen elfeledtük, amikor Teri „árulásáról” még mindig sziszegve beszélünk. Hiszen miatta volt az egész, ő volt csak egyedül olyan ügyetlen, hogy nem tudott a csósz elől kereket oldani!

És gyűlöltük Terit másért is. Később az iskolában mindannyiunk közül egyedül ő tanult jól, és nemcsak apánk, de a félhülye tanító is őt verte a legkevesebbet. Egy idő után pedig már nem is verte egyáltalán. Aztán meg eszébe jutott, hogy példaképül állítsa elénk, s ettől fogva bármit tettünk, mindig vele hasonlított össze bennünket, ne mondjam, kinek a javára, sőt ez az ötlet anyánknak is megtetszett, és otthon is naphosszat Teri magasztalását kellett hallgatnunk, a mi ocsmány gyarlóságunkkal szemben. Hamarosan annyira gyűlöltük,

hogy másra se tudtunk gondolni, csak a bosszú összes lehető és lehetetlen változatára. Lestük minden lépését, a legkisebb adódó alkalommal rohantunk árulkodni, de hiába, mert mindannyiunk tanúszkodása sem volt elég az ő egyszerű, ártatlan tekintete és hízelkedő szavai ellen. Kiderült, hogy hazudni is sokkal jobban tud, mint mi, s bármit teszünk ellene, mindig mi húzzuk a rövidebbet.

Taktikát változtattunk. Egyszerre elkezdünk keresni a kedvét, nem árulkodtunk rá többé, vizet hoztunk helyette, s más apróságokkal igyekeztünk elnyerni a bizalmát, de ami a legfontosabb: újra magunkkal hívtuk csatangolásainkra. Eleinte bizalmatlan volt, csapdára gyanakodott, de hogy figyelmességeink hosszabb idő után sem maradtak el, lassan felengedett, s imponálni kezdett neki a dolog. Mi pedig szolgálai módon örültünk, ha örülni láttuk, és még inkább elhalmoztuk hízelgéseinkkel. És ekkor már igazán élvezte. Királynőnké választottuk, és ő királynőnként viselkedett. Képtelennél képtelenebb kívánságokkal — nem is: parancsokkal — állt elő, s mi futottunk, hogy teljesítsük. Egyre inkább belelovaltuk magunkat ebbe a játékba, s a játék kitöltötte az életünket. Tulajdonképpen csak nyertünk vele: mindaz, ami eddig ellenünk volt, most mellénk szegődött. Teri ellenállhatatlan hízelkedése és bámulatos hazugságai sokszor megmentettek bennünket a szülői vagy tanítói szigor kitérőseitől, s mintha mindenki boldogabb lett volna, mint azelőtt.

Mi azonban, ha Teri nem volt velünk, nem mertünk egymás szemébe nézni, ha pedig ott volt, akkor egymást túllícitálva feszítettük a játékot.

A játék pedig feszült.

Azon a délutánon már semmi sem jutott eszünkbe. Félkörben ültünk a legelő szélén, előttünk egy fatönkőn trónolt a királynő. Percek óta ültünk már így, s már-már levertté tett bennünket a csend. Ekkor Teri felemelte a kezét, és rámutatott a szomszéd Bandira:

— Te szolgál!

Egyből felélénkültünk, mert Teri hangjából éreztük, hogy valami rendkívüli ötlött eszébe.

— Mi az a kezében?

— Kötőtű — válaszolt Bandi készségesen.

— Biztos lopta! — jegyezte meg valaki, és ezen röhögtünk, de a csend azonnal helyreállt.

Teri szemében furcsa fény villant, de egyelőre nem szólt, csak méregette Bandit, aki közben felállt, és zavartan nézett vissza a királynőre.

— Vetkőzz le!

Egy pissenés sem hallatszott, még a kisebbek sem kezdtek kuncogni, ahogy máskor, ha ilyesmi az idősebb fiúk között szóba került. Bandi a legidősebbek közé tartozott, jól fejlett, vállas gyerek volt, olyasmi, mint én. Jobban mondva már csak félig meddig voltunk gyerekek, mi is, Teri is. Súlya volt már annak a szónak, nem úgy, mint néhány évvel korábban, amikor még vígan lubickoltunk együtt pucéran az udvarra kitett teknőben. Más körülmények között alighanem Bandi is inkább világgá futott volna, mint hogy megtegye, de Teri részéről is elképzelhetetlen lett volna ez a parancs a mi túlfeszített játékunk nélkül. Így csak kicsit belepirult.

Mindenki számára világos volt, hogy ennek meg kell lennie. Bandi hirtelen mozdulattal lerántotta az ingét, aztán nagy ügyetlenül levetette a gatyáját is. Még most sem jutott eszébe nevetni senkinek, csak Terit néztük, aki összeszorított combokkal ült, és beharapta a szája szélét. Bandi is csak állt, és sápadt-konokul nézett Terire. Most vettük csak észre, hogy Bandi meztelensége félreérthetetlenül megváltozott, a kihívó helyzet és a kamaszlány perzselő tekintete megtette a magáét. Teri szeme szikrázott, de még nem tudtuk, hogy mitől.

— Szentelen! Ezért megbüntetek — mondta végül, de nem parancsoló, inkább elcsukló hangon.

— Fogd a kötőtűt, és szúrd át a tenyered!

— Melyiket? — kérdezte Bandi érces hangon.

— A balt — mondta Teri, de folyton nyelnie kellett, s alig volt már hangja.

Dermedten ültünk a helyünkön, miközben Bandi rezzenéstelen arccal átszúrta a tenyerét. Még fel is mutatta, hogy mindkét oldalán egyforma hosszú a kötőtű. Csak éppen a felső fele teljesen piros volt, alulról meg lassan csöpögni kezdett a vér.

Másnap, amikor összejöttünk, már tudtuk, hogy eljött a végső játszma ideje. Nem beszéltünk róla, de most már egymásra mertünk nézni, és Bandi köré csoportosultunk, aki most a királynő helyén a tuskón ült.

Vártuk Terit.

Kicsit később jött a megszokottnál, és meg sem próbált parancsolgatni. Bocsánatot akart kérni Banditól, meg mindenkitől. Majdnem sírt.

— Ne haragudjatok, ti találtátok ki ezt az egész örültséget. Már végső ideje volt, hogy abba hagyjuk. Lehetnének igazi barátok.

Ha akkor valaki egyetlen békülékeny szót szól, Teri biztosan a nyakába borul, és kibőgi magát. De Bandi kiadta a parancsot:

— Megyünk a Tiszára!

Teri visszanyelte a könnyeit, és jött velünk.

Némán vonultunk a poros dűlőutakon egészen az erdőig, és egy titkos ösvényen (legalábbis mi így neveztük) le, a partra. A folyó itt mély volt, a part meredeken szakadt a vízbe, és egy félig bedőlő fáról nagyszerűen lehetett fejeseket ugrálni. Jártunk itt már többször is, ismertük a terepet. Bandi megvárta, amíg mind odaérünk, majd szembe állt Terivel. Sokáig csak nézett rá, s Teri segélykérő pillantásokat vetett ránk.

— Vetkőzz le!

— Hagyjuk abba ezt, gyerekek . . . — rebegette Teri, de már húzta is le az ingét. Nem lehetett abbahagyni.

Teri ott állt előttünk félig nő, félig kislány meztelenségével, és hol őt néztük, hol meg Bandit, mert eddig még csak sejtettük, mi fog következni, de nagy talány volt, hogy ezután mi lesz. Annyit már láttunk Teri lesütött pilláin, hogy ha most sírni kezd, akkor visszavonhatatlanul megsajnáljuk, és nem tudunk majd mit kezdeni a szégyenünkkel. De Bandi igazi vezér volt.

— Hadd lássam, ki tud egy igazán szép fejest mutatni a királynőnek!

Ez telitalálat volt. Felszabadultan vetettük magunkat a vízbe, aztán visszakapaszkodtunk a gyökereken, és még magasabbra másztunk:

— Nézd, királynő! Nézd ezt a halálugrást!

Teri pedig ott maradt a nagy zsvivaj közepette továbbra is meztelenül, és most már senkit sem érdekelt, hogy sír-e, reszket-e. És akkor valaki felkiáltott, csak úgy futtában, ugrás előtt vagy ugrás után (lehet, hogy én?):

— És a királynő? Miért nem ugrik egyet a királynő?

— Igaz, a kedvünkért, most az egyszer!

Körülvettük, és ordítottunk a fülébe, mint a hiénák. Teri pedig felnézett, és szólanul előrelépett a part pereméig. Egy pillanatig ott lebegett a Tisza felett, mint a sokáig fájó nyári napfény egy megálmodott délelőttön.

Mindannyian tudtuk, hogy nem tud úszni.

Amikor a csobbanás után elsimult a víz, sátáni diadalt éreztem. Megtörtént hát! Íme, beteljesedett az annyi álmatlan éjszakán forralt bosszú! A sok sírás, verés, fogcsikorgatás és megaláztatás, íme, elégtételt nyert, és vége a játéknak is, amelyet kimondatlanul ezért kezdtünk el és ezért csináltunk végig diabolikus következetességgel, s tudtuk, tudtuk már az első szónál, hogy ez lesz az a gyilkos csapda,

amelyet még Teri sem tud majd elkerülni azzal a gyűlölt, csodált eszé-
vell

Igen, EZT éreztem az iszonyú csendben, amikor elcsitult a víz, s a hosszú pillanatok fekete mélységgé vájták a hallgatást. Soha olyan mélyen nem voltunk, s nem is lehetünk, mint akkor ott. Csak álltunk csüngő karokkal, s ahogy bámultuk a vizet, a folyó is nézte szemünkben a halált.

Pusztai Péter nem szokott erre a délutánra gondolni, legalábbis nem így. Hosszú kínlődások árán sikerült átlénygcítenie magában az ártatlan áldozatot, a jóvátehetetlen bűnt valami olyasmivé, ami ezen a végső áron őt magát jobbá teszi. Homályosan csak annyit érez, hogy a helyébe kell állnia annak, aki végérvényesen elment, be kell töltenie a tátongó űrt. Általában jól megél ezzel a vélt vagy valós küldetés-sel, és megpróbál neki nap mint nap eleget tenni.

De ez a nap valahogy más. Igaz, olvasta is már valahol: aki nem tud megbékélni önmagával, nem élhet békében a világgal sem. Csak hogy most a világ békétlenkedik, és felkavarja a lelkét.

Mi baja a világnak? Mi baja van vele?

Nézte a szeretett folyót, a gyűlölt testvér sírját. Azaz már régen tudta, hogy ez végzetes tévedés.

Akkor, azon a délutánon legfeljebb fél percig tartott a gyilkos csend. Az elnyugvó felszín egyszerre forrni, bugyborékolni kezdett, és eszelős sikollyal rontottak a vízbe mind, húzták, markolták a felbuk-
kanó kezét, partra vonszolták Terit.

Pusztai Péter a kivetett fatönkőn ülve már tudta, amit a szűkülő kamasz még nem tudhatott, hogy Teri a parton fulladt meg. Nem értettek az életre keltéshez, és a tüdejébe szorult víz ölte meg.

Ahogy ott feküdt előttünk, akkor értettük meg, hogy miért kü-
lönbözik annyira tőlünk. Amióta megszületett, más volt, mint mi, éreztük, mindenki érezte, de senki sem tudta volna megmondani, mi az, csak most, ahogy feküdt előttünk védtelenül, és megérinthet-
tük a bőrét, hosszasan és indulatok nélkül fürkészhetjük ezerszer lá-
tott, de ismeretlenül megdicsőült arcát, most egyszerre tudtuk, mi volt az, ami miatt gyűlöltük és imádtuk, ami rajtunk — ami bennünk sosem volt: a szépség.

Ótvaros gyermekorunk tisztuló ködéből egyszerre felfénylett: so-
hasem volt rajta egyetlen kelés, egyetlen pörsenés, de még csak a legközönségesebb heg, a legártatlanabb var se, soha nem láttuk őt

vérezni, kímélték a bokrok és a tüskék, kímélték a parittyák és íjak sziszegő lövedékei, de kímélték még a veszett kutyák és macskák is, mintha minden élő és holt anyag óvta volna a benne megtestesült mindenkori szépséget — ami miatt megöltük őt.

És ilyenkor környékez meg a kétely: élt-e egyáltalán, vagy csak kitaláltuk, mint egy istennőt, hogy a gyilkosok önmarcangoló kínszenvedésével csikarjuk ki magunkból a szépet?